N[ER] 89.

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie we Srzodę dnia 22 Lipca v. s. 1831 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 8 lipca.

Naywyższy Reskrypt do P. Jenerał-Adjutanta Goleniszczewa-Kutuzowa.

Pawle Wasiljewiczu! Ze zmartwieniem otrzymałem wiadomość o powtórném okazaniu się epidemiczney choroby cholery w Nowgorodzie-Niższym. Obawiaiąc się, ażeby zaraza ta nie wzmogła się i nie rozszerzyła zgubnych działań swoich na iarmark Niżegorodzki, stanowiący ieden z głównieyszych punktów handlu, we względzie wewnętrznych i zewnętrznych stosunków, obrałem Was wykonawcą Moich zamiarów, około niedopuszczenia do tego nieszczęścia, lub do iakichkolwiek szkod i ścieśnień wiernych Moich poddanych, oraz wszystkich iarmarkowych handlarzów i przemyślników. Na skutek tego Rozkazuię Wam: 1) Udać się do Nowgorodu-Niższego, i zostaiąc tam przez cały czas trwania iarmarku, przedsięwziąć wedle uwagi Waszey naybliższe i nayużytecznieysze środki, któreby niedopuszczały szerzeniu się zarazy i ochraniały wszystkich iarmarkowych handlarzów od wszelkiego ścieśnienia. 2) Objąć w swoie rozporządzenie tameczne, tak cywilne, iako i woyskowe Władze, które obowiązane są, wszystkie zalecenia Wasze, odnoszące się do ninieyszego poruczenia, wypełniać w zupełney ścisłości. 3) Żądać w razie potrzeby dopomagania do wypełnienia włożonego na Was polecenia, tak od Cywilney, iako też od Woienney Zwierzchności guberniy pogranicznych z Niżegorodzką. 4) Potrzebnych na podróże dla Was, oraz dla wysyłania komenderowanych przez Was urzędników, lub umyślnych doniesień, summ, macie Wy żądać od Niżegorodzkiey Izby Skarbowey. 5) O wszystkich rozporządzeniach, które przez Was, stosownie do włożonego ode Mnie polecenia, uczynione będą, oraz o działaniu cholery w Nowgorodzie-Niższym i na tamecznym iarmarku, donosić Mi, co tydzień. 6) Po ukończeniu iarmarku, macie Wy powrócić do Sankt-Petersburga. Wszystkie odnoszące się do tego wiadomości, i poprzednicze rozporządzenia będą dostarczone Wam od Ministra Spraw Wewnętrznych. Będąc mocno przekonany, że Wy godnie odpowiecie położonemu przeze Mnie zaufaniu, zostaię nazawsze ku Wam życzliwym.

Na autentyku podpisano własną Jego Cesarskiey Mości ręką tak: *NIKOŁAY.*

(*G.S.P.*)

— Przez naywyższy rozkaz dzienny, wydany dnia 4 lipca, powraca do służby w piechocie, odstawny Jenerał-Maior *Czertow*, z naznaczeniem na Komendanta do miasta *Kazania*. Uwalnia się ze służby, kazański Komendant, liczący się w Armii Jenerał-Maior *Sokołowski*, z mundurem i całkowitą pensyą, przeznaczoną naywyższym ukazem dnia 6 grudnia 1827 roku. (*R. I.*)

— *Naywyższy ukaz wydany do Rządzącego Senatu pod dniem 30 czerwca:* Jenerał-Intendenta Armii działaiącey, Senatora, *Abakumowa*, z przyczyny zupełnie osłabionego zdrowia, nayłaskawiey uwalniaiąc od tego obowiązku, Rozkazuiemy sprawować go pomocnikowi jego, 5tey klassy *Pogodinowi.*

— W przeszłym tygodniu umarł tu z cholery, znaiomy z pożytecznych prac swoich Professor fizyki w tuteyszym Uniwersytecie i Cenzor, Radzca Kollegialny i Kawaler, Nikołay syn Prokopa *Szczegłów.*

— Dnia 3 lipca umarł tu Dworu J. C. Mości Leyb-Chirurg, Doktór, Radzca Stanu i Kawaler, Mitrofan Nikitiez *Elliński*, w 60 roku życia swego. Niosąc pomoc dotkniętym zabóyczą zarazą, w nocy nawet nie odmawiaiąc nikomu swey pomocy, sam stał się ofiarą niespracowaney swoiey gorliwości i ludzkości. Stratę iego opłakuią pozostała po nim żona i sześcioro dzieci.

— Nie dawno w Północnym *Uralu* w Bohosłowskim Górniczym okręgu odkryto złote piaski, które dotąd zawieraią na stu pudach piasku ieden funt złota. Piaski daiące na stu pudach pół zołotnika złota, to iest $\frac{1}{768000}$; nawet przy opłacie 10 do 15 procentów, zasługuią ieszcze na przemywanie; zawieraiące zaś 2 do 3 zołotników na stu pudach piasku poczytuią się za bogate. Zatém wyżey pomienione świeżo odkryte bogate piaski zawieraią $\frac{1}{4000}$ złota. Ziarna iego są większe od zwyczaynych.

— Dnia 7 czerwca, w dzień zamknięcia moskiewskiey wystawy, było na niey 6955 osób odwiedzaiących, a od dnia iey otwarcia do ukończenia zwiedziło 124,772 osób.

— W teraźnieyszém nieszczęściu, które dotknęło znakomitą północną stolicę, każdy prawdziwy i przywiązany do Monarchy i Oyczyzny Rossyanin, powinien zachwycać się obrazem myśli i działań iey mieszkańców.

Szlachta, którey imiona w ciągu wieków iaśnieią rzetelném światłem we wszystkich ważnych zdarzeniach, we wszystkich woynach i ofiarach wymaganych od okoliczności, okazała i teraz przykład męztwa i zapomnienia o sobie: niepodobna opisać gorliwości i odwagi, z iakiemi ona, uprzedzaiąc troskliwość Monarchy, w ognistym zapale ludzkości, rzuciła się dla ulżenia losu nieszczęśliwych. Oprócz Kuratorów, wyznaczonych we wszystkich częściach miasta, z naypierwszych w mieście familiy, przybywaią do nich zewsząd młodzi ludzie wyższego stanu, i proszą o pozwolenie rozdzielania ich prac i niebezpieczeństw; wszyscy oni wypełniają przyięte na siebie obowiązki z rzadką gorliwością, ludzkością i z tém wrodzoném Rossyyskiemu Szlachcicowi uczuciem, które skłania go do uprzedzania życzeń swoiego Monarchy.

Stan kupiecki, na głos Monarchy, z równąż gorliwością pośpieszył dla ulżenia leżącego na Rządzie ciężaru, tak pracą, iako i pieniężnemi ofiarami i przywiązaniem swoiém do porządku, oraz miłością do powszechnego Oyca wszystkich ludów wielkiey i świętey Rossyi, kupcy i obywatele nasi okazują się godnymi współzawodnikami Szlachty.

Gmin, zapamiętały w minucie zaślepienia, który napełnił boiaźnią dobrych i spokoynych mieszkańców stolicy, który przymusił Monarchę swoiego; wylewać łzy boleści, w okamgnieniu upamiętał się, usłyszawszy głos Jego święty, który iest i powinien być dla niego głosem Boga na ziemi — ten głos, którym Monarcha zamiast wszelkiey kary, rozkazał ludowi zgiąć kolana przed świątynią Boga, i błagać Naylitościwszego o przebaczenie. Sam Monarcha modlił się za zaślepionych, a lud, wstydząc się swoiego obłąkania, oraz słuchaiąc głosu żalu, ludzkości i wiary, upadł na twarz, prosił przebaczenia u Boga i Monarchy swoiego, i dawnieyszy porządek zupełnie został przywrócony. (*G. S. P.*)

Kiiow dnia 12 czerwca.

„Z powodu odkrytego w niektórych powia-

tach Kiiowskiey gubernii buntu, między polskimi obywatelami, obywatele miasta *Kiiowa*, używaiący szczególnych praw i prerogatyw, darowanych im w dawnych czasach przez Rossyyskich Monarchów, oświadczyli chęć, utworzenia z pośrzódka swego zgromadzenia obronney w mieście *Kiiowie* straży, konney i pieszey, w liczbie 1200 ludzi na całém od zgromadzenia utrzymaniu. Kiiowski Woienny Gubernator, Jenerał-Porucznik, Senator i Kawaler, Borys Jakowlewicz *Kniażnin*, naypoddaniey donosił o tém Nayjaśnieyszemu Panu, i Jego Cesarska Mość raczył polecić P. Woiennemu Gubernatorowi, oświadczyć n a y ł a s k a w s z e zezwolenie na wypełnienie żądania obywateli; obywatelom zaś rozkazał oświadczyć szczególne zadowolenie za ich gotowość, gorliwość i wierne przywiązanie.

„Kiiowski Woienny Gubernator o takowém nayłaskawszém Monarszem zadowoleniu uwiadomił obywateli miasta *Kiiowa* przez urzędową odezwę.

„Kiiowscy obywatele, przyiąwszy z nayżywszém uniesieniem takowe n a y w y ż s z e zadowolenie, iako znak nowey łaski i oycowskiey uwagi ubóstwianego przez nich Monarchy, oznamionowali ie szczególną uroczystością. Z tego powodu Nayprzewielebnieyszy Metropolita *Eugeniusz* z Wikarym Metropolii Kiiowskiey, Biskupem Czehryńskim *Cyrylim*, odprawił dnia 9 czerwca, w Kiiowsko Brackim szkolnym klasztorze Liturgią, po ukończeniu którey obywatelom, szeregami stoiącym w kościele ze swoiémi chorągwiami, przy licznem zgromadzeniu ludu, i w obecności Głównodowodzącego 1szą Armią P. Jenerał-Feldmarszałka, Hrabiego Fabiana Wilhelmowicza *Sackena*, Woiennego Gubernatora, Sprawuiącego obowiązek Naczelnika Głównego Sztabu Jenerał-Porucznika *Krassowskiego* i Jeneralitetu, Sztab-i-Ober-Oficerów i rozmaitego stanu osób płci obeiey przeczytaną była odezwa Kiiowskiego Woiennego Gubernatora z oświadczeniem n a y w y ż s z e g o zadowolenia, a po ukończeniu śpiewane były modły za zdrowie, powodzenie i długie lata panowania Nayjaśnieyszego Pana i całego Jego Nayjaśnieyszego Domu. Potém Wóyt kiiowski *Kisielewski*, ze znakomitszymi obywatelami prosili Pana Feldmarszałka, Nayprzewielebnieyszego Metropolity, Woiennego Gubernatora, Naczelnika Sztabu, Biskupa *Cyryllego*, Jenerałów oraz wyższych Cywilnych i Woyskowych Urzędników do sali kontraktowey, gdzie był dany obiad, podczas którego były wznoszone toasty przy odgłosie muzyki i grzmiących okrzykach *ura!* za zdrowie Jego Cesarskiey Mości i całego Nayjaśnieyszego Jego Domu z pałaiącém życzeniem powodzenia i we wszystkiém szczęśliwego skutku Nayjaśnieyszemu Panu, Oycu ubóstwiaiącego Go ludu; potém za zdrowie od wszystkich kochanego i poważanego P. Jenerał-Feldmarszałka, Hrabiego Fabiana Wilhelmowicza *von der-Osten-Sacken*; a potém cnotliwego i opiekuńczego Naczelnika gubernii P. Woiennego Gubernatora Borysa Jakowlewicza *Kniażnina*. Po wstaniu od stołu, Feldmarszałek, przechodząc pośrzód szeregów, stoiących w uzbroieniu obywateli, był przeprowadzany głośnym okrzykiem *ura!* Wieczor zaś tego pamiętnego dnia, kiiowscy obywatele ze swoiemi familiami przeprowadzali wesoło w kontraktowey sali. (*G. S. P.*)

Ż y w o t

Jenerała Marszałka Polnego Woysk Rossyyskich, Hrabiego Diebitscha-Zabałkańskiego.

Ciąg 4ty — Ob. N. 83, 84 i 87

Po ukończeniu pokoiem Paryzkim, zawartym dnia 18 maia 1814 roku, tey woyny, podeymowaney przez Rossyą dla oswobodzenia Europy, Jenerał-Porucznik *Dybicz* wyiechał do *Warszawy*, gdzie dnia 19 marca 1815 roku w dzień tryumfalnego weyścia woysk sprzymierzonych do *Paryża*, zawarł związek małżeński z Baronessą Żenni *von Tarnauv*, krewną Jenerał-Felmarszałka Xięcia *Barklaya de-Tolli*; lecz nie długo mógł on odpoczywać na swoich laurach, w obięciach miłości małżeńskiey. Postrach Europy, *Napoleon*, powróciwszy w roku 1814 z wyspy *Elby*, czarodzieyskim odgłosem swego imienia, znowu potrafił opanować tron *Ludwika XVIII*. To dało sprzymierzonym Monarchom hasło do nowego przeciw niemu powstania. Cesarz Alexander, znaydował się wówczas na Kongressie Wiedeńskim, wezwawszy do Siebie Jenerała *Dybicza*, mianował go dnia 30 kwietnia 1815 roku Naczelnikiem Sztabu Głównego 1szey Armii. W tey godności b... on w powtórney wyprawie za granicę, lecz nie długo trwała ta kampania. Gwiazda szczęścia *Napoleona* zgasła nazawsze w bitwie pod *Waterloo* dnia 2 — 4 lipca. Król, *Ludwik XVIII*, wprowadzony znowu do swoiey stolicy, a woyska Rossyyskie po świetnym przeglądzie pod miastem *Vertus*, za który Jenerał *Dybicz* nagrodzony został brylantowemi ozdobami Orderu *ś. Alexandra Newskiego*, powróciły do swoiey oyczyzny. Główna kwatera pierwszey Armii naznaczona była w *Mohilewie* nad *Dnieprem*, i tam Jenerał *Dybicz* zostawał ze Sztabem swoim do 8 czerwca 1818 roku, w którymto dniu N a y ł a s k a w i e y mianowany został Jenerał-Adjutantem; 1820 roku przeprowadzał uwieńczonego Swoiego Rozkazodawcę do *Laybachu*, gdzie miał zaszczyt otrzymać od Cesarza Austryackiego wielki krzyż orderu *Leopolda 1szey klassy*; a dnia 20 września 1821 roku od swoiego Monarchy order *ś. Włodzimierza 1szey klassy*; 1822 roku był w orszaku Cesarskim na przeglądzie pod *Wilnem*, i za należyte wypełnienie danego mu poruczenia i wzorowy porządek podczas manewrów otrzymał N a y w y ż s z e zadowolenie. Roku 1823 dnia 25 kwietnia wezwany został do *Petersburga*, i mianowany Sprawuiącym obowiązek Naczelnika Głównego Sztabu Jego Cesarskiey Mości.

Od tego czasu zaczyna się nowy ważny oddział w życiu *Dybicza*. Obręb iego działania staie się obeymuiącym wszystko w woienney części. Z tego wysokiego stanowiska, które uważać można za środek woiennego zarządu, postrzega on zupełny i iasny widok wszystkich sił woiennych i sposobności Rossyi; i pamiętna woyna z Turcyą, która okryła nowym blaskiem oręż Rossyyski, pokazała, z iaką korzyścią umiał on użyć zebranych tu praktycznych wiadomości. A tak czas ten słusznie nazwać można przygotowaniem do nayświetnieyszego peryodu życia *Dybicza*. (*d.c.n.*) (*R. I.*)

F r a n c y a.

Paryż dnia 3 lipca.

W gazecie *Lancette Française* umieszczone są postrzeżenia nad symptomatami i działaniem panuiącey teraz w *Paryżu* epidemiczney choroby nazwaney *Influenza*. Z przyczyny nagłych odmian w temperaturze od połowy upłynionego maia, ukazała się w stolicy epidemia w gardle; nie iest ona zaraźliwa, a poczyna się od zawrotu głowy i ziębienia; wyraźnieyszym iey symptomatem iest kaszel mniey lub więcey mocny w czasie nocy, połączony z odchodzeniem gęstey flegmy. Sredni czas trwania choroby iest dni dziesięć. W celu uniknienia iey, należy cieplєy się ubierać, szczególniey zakrywać piersi, unikać nagłego przeyścia z ciepła do zimna i w ogólności wszelkich odmian w atmosferze. Wyrachowano, że dotkniętych iuż tą chorobą w *Paryżu*, było 45,000 osób.

— Wiadomości o naszey eskadrze dochodzą do nas dwiema oddzielnemi drogami. Korweta *Ludwika*, która zawinęła dnia 20 do *Marsylii*, spotkała ią dnia 15, złożoną z 5 okrętów, 2 fregat i iednego brygu, między przylądkiem *ś. Marcina* a *Iwiką*, i tegoż dnia, korweta *Oise*, która zawinęła do *Tulonu*, spotkała ią w teyże samey stronie; dywizya ta nazaiutrz po swym wyiezdzie od mocnego pędu wiatru została rozproszoną i doznała cokolwiek uszkodzenia: to iednakże nie przeszkodziło iey do odbywania w porządku drogi, zmierzaiącey ku ciaśninie; coraz większa rodzi się wątpliwość względem celu iey przeznaczenia.

— Listy pisane z *Tulonu* pod dniem 22 czerwca donoszą, że kontr-admirał *Hugon* udaie się do uyścia *Tagu*; i ma się połączyć przed *Lizboną*

z flotą która wyszła z *Brestu* pod dowództwem wice-admirała *Roussin*.

Czytamy w *Pamiętniku Pireneyskim*: „Donoszą nam z *Baionny*, że wszyscy Hiszpani i włóczęgi, którzy byli podeszli z granicy, zostali zmuszeni, udać się do środka kraiu. Żandarmerya, gwardye narodowe gmin sąsiednich i oddziały 7go pułku piechoty otrzymały rozkaz prowadzić do *Bayonny* wszystkich bez sposobu do utrzymania się, którzy nie są zamieszkali w tych stronach."

— Piszą z *Bourg-Madame* (Pyreneie Wschodnie) pod dniem 17 czerwca: „Podróżni twierdzą, że w okolicach *Berga* i *Manreza* bunt był bliski iuż wybuchnienia; lecz odkryto go tym sposobem, iż przeięto wiele listów, które pewien emissaryusz wiózł do Francyi. W obu tych miastach zaszły liczne uwięzienia. Uważaią iuż ten spisek za chybiony.

— Sąd Królewski Paryzki, wyznaczył dnia 26 komissyą, która obowiązana iest rozważyć proiekt do prawa o reformach, maiących zayść w prawodawstwie kryminalném; proiekt ten rozdany był sądom Królewskim dla zasiągnienia ich uwag, a na przyszłém posiedzeniu ma być wniesiony do izb. Komissya ta składa się z radzców PP. *Hardouin*, *Dupuy* i *Leonce Vincens*. Zbierze się ona niezwłócznie i praca iey ma być odesłaną do ministeryum przed 20 lipca.

— Czyniono w Paryżu, dni temu kilka, w obecności Jenerał-Porucznika *Palet* próby, nowo wynalezioney wiatrówki. Wynalazcą tey broni iest P. *Perraut de Ro..n*. Rura w niey osadzona iest na mo'ém łożu, na którém można osadzić trzy rury i nadać im rozmaity kierunek. Strzela się z niey za pomocą kółka, które dziecię może obracać. Każda rura wyrzuca 500 kul na minutę i może wystrzelić 5,000 razy, nim massa wtłoczonego powietrza potrzebować będzie odnowienia. Cały apparat, potrzebny do trzech takich rur, może być wieziony iednym koniem.

— Jenerał *Bonnet*, wysłany, iak wiadomo, w godności nadzwyczaynego komisarza do departamentów zachodnich, wydał dnia 18 w *Nantes* rozkaz dzienny, w którym obiecuie woysku nagrody 25 franków, za każdego poymanego dezertera. Czternastu iuż ich przyprowadzono do *Rennes*.

(*J. d. S. P.*)

A n g l i a.

Londyn dnia 3 lipca.

Na posiedzeniu izby niższey dnia 28, sir *Robert Peel* podał ważną petycyą kupców i negocyantów angielskich, mieszkaiących w *Kantonie*, zmierzaiącą do wyiednania ustanowienia posła, lub przynaymniey aienta dyplomatycznego w tém mieście, dla obrony ich interessów. Podaiący prośbę przekładaią, iż nie mogą otrzymać sprawiedliwości od władz chińskich. Na wniosek szanownego członka petycya ta odesłaną została do komitetu, któremu poruczono weyrzeć w naturę i stan stosunków naszych w Indyi.

— Arcybiskup Dubliński i Biskup Fernseyski są parami duchownymi, reprezentuiącymi Irlandyą, na teraźnieyszych obradach Parlamentu.

— Król wyznaczył komissyą, dla zebrania i udzielenia wszystkim, którzyby chcieli znaleźć zatrudnienie lub urząd w iakieykolwiek osadzie angielskiey, wszelkich wiadomości, które im mogą przynieść iakikolwiek pożytek, lub ułatwić drogę. Komissya ta składa się z Xięcia *Richmond*, Wicehrabiego *Howick*, PP. *F. Baring*, *H. Ellis* i *R. W. Hay*, sekretarzem iey iest P. *T. Elliot*, a posiedzenia odbywaią w biórze osad.

— Zapisy na ubogich Irlandczyków wynoszą iuż 24,000 f. szterl.

— Zaledwo odkryto uyście *Nigru*, a iuż czynią spekulacye handlowe na tém odkryciu. Wielu negocyantów prosiło u rządu opieki i środkow dla ułatwienia żeglugi o tey rzece. Mówią, iż wysłane zostaną wkrótce statki parowe na *Niger* dla otworzenia, ieżeli można, stosunków handlowych ze środkową Afryką.

— Przywoz mąki z Ameryki stał się tak znacznym od nieiakiego czasu, że młynarze i inne interesowane osoby w handlu zbożowym odbyły niedawno w *Manchester* zgromadzenie publiczne, na którem postanowiono podać do rządu petycyą, względem wyiednania zakazu przywożenia zboża w stanie przerobionym.

— Statek, który opuścił *Fernambuk* dnia 9 maia przywiózł wiadomość, że miasto było w zaburzeniu, i wszystkie czynności były zatamowane.

— Mamy wiadomości z *Mexyku*, dochodzące do dnia 4, a z *Vera-Cruz* do 7 maia. Jenerał *Bravo* potrafił prawie zupełnie przytłumić powstanie na południu; zostało tylko w prowincyach kilku naczelników buntu i mała liczba ich stronników, których poddania się oczekuią codziennie.

— Gazety z Ameryki północney z dnia 1 czerwca donoszą o zupełney porażce ienerałów *Montilli* i *Urdanety*, ostatnich naczelników wpływ maiących z partyi woienney w Kolumbii; mieszkańcy rzeczypospolitey powzięli stąd nadzieię przywrócenia porządku i spokoyności. *Urdaneta*, pisze gazeta *Kingston-Chronicle*, zmuszony był złożyć naczelne dowództwo w *Bogota* wice-prezydentowi *Caicedos*, do powrótu prezydenta *Mosquera*; życzyć należy, ażeby się ta wiadomość potwierdziła.

— Odkryto w korycie rzeki *Dove* w *Tutbury* znaczną ilość sztuk srebrney monety z panowania *Edwarda I.* W iednym dniu zebrano więcey 20,000.

— Podług *gazety lekarskiey*, wychodzącey w *Londynie*, zaczęto wydobywać część pary, wychodzącey z chleba w czasie pieczenia. Zastosowawszy rurkę do sklepienia piecowego wraz nad chlebem lub ciastem, otrzymuie się alkohol, który się potem dystylluie; chleb ważący cztery funty wydaie 72 drachmy spirytusu. Nowy ten wynalazek stawi piekarzów w możności zniżenia ceny chleba.

— Listy świeżo otrzymane z *Port-au-Prince* i z *Haiti* zawieraią, iż tam panowało przez czas nieiaki wielkie wzburzenie umysłów, tak, że nawet spodziewano się rewolucyi, iednak w chwili odpływania okrętu, który przywiózł te wiadomości, czynności poczynały przybierać spokoynieyszą postać. (*J. d. S. P.*)

Sprawy Niderlandzkie.

Bruxella dnia 3 lipca.

Posiedzenie kongresu dnia 1 lipca ściągnęło nieźmierny tłum ciekawych; blisko 3,000 gwardyi narodowey postawiono było przed pałacem, dla zapobieżenia wszelkiemu nieporządkowi. Członkowie Kongresu zebrali się wcześnie, i posiedzenie zostało otwarte o godzinie dwónastey. Porządek dzienny był roztrząsaniem stanu negocyacyi. Dyskussya ta trwała na posiedzeniach dnia 2 i 3, nie doprowadziwszy do żadnego wypadku. Na posiedzeniu dnia 1, oKngres odrzucił większością 129 głosów przeciwko 55, żądanie P. *K. de Bruckère*, ściągaiące się do tego, aby minister spraw zagranicznych uczynił kongressowi propozycye wyraźne. Na posiedzeniu dnia 2 kongres uchwalił, aby dyskussya rozpoczętą została iednocześnie względem poprzedzaiącey kwestyi, proponowaney przez P. *Robaulx*, i względem propozycyi PP. *van Snick* i *Jacques* o przyięciu artykułów przedugodnych, otrzymanych od konferencyi londyńskiey. Na posiedzeniu dnia 3 P. *Lebeau*, nalegany o oświadczenie swego zdania, o 18 artykułach konferencyi londyńskiey, wyrzekł nakoniec: „Ponieważ nie chciano wierzyć przyczynom, iakie minister dał dla usprawiedliwienia swoiego milczenia o propozycyach konferencyi, nie waham się więc myśli moiey odkryć. Oświadczam, iż przychylam się do ich przyięcia; oświadczam nadto, że do tego przywiązuię był móy na urzędzie ministra, ponieważ to iest dla mnie punktem honoru. Oświadczam to kongressowi i całemu narodowi."

Oto są wyżey pomienione propozycye konferencyi.

Konferencya, ożywiona chęcią pogodzenia trudności, które wstrzymuią ieszcze ukończenie interessów Belgium, mniema, iż następuiące ar-

tykuły, które tworzyć będą przedugodne warunki traktatu pokoiu, mogą doprowadzić do tego celu. Postanowiła zatém podać ie obu stronom.

Art. 1szy). Granice Hollandyi obeymować będą całą przestrzeń ziemi, wszystkie twierdze, miasta i mieysca, które należały do dawnieyszey rzeczypospolitey prowincyy Ziednoczonych Niderlandów, w roku 1790.

2) Belgium składać się będzie z pozostałey części kraiu, który otrzymał nazwisko Królestwa Niderlandzkiego w traktacie 1815 r.

3) Pięć mocarstw postaraią się o to: aby *statu quo* w Xięstwie Luxemburskiem był zachowany przez czas trwania osobney negocyacyi, którą Monarcha Belgicki rozpocznie z Królem Niderlandzkim i ze Związkiem Niemieckim, w przedmiocie pomienionego Wielkiego Xięztwa, negocyacyi oddzielney od kwestyi o granice między Hollandyą a Belgium.

Rozumie się, że forteca Luxemburg będzie miała wolną komunikacyą z Niemcami.

4) Jeżeli dowiedzioném będzie, że rzeczpospolita prowincyi Ziednoczonych Niderlandzkich nie miała wyłącznie władzy nad miastem *Maestrychtem* 1790 roku, będzie oznaymiono przez obie strony względem środków zgodzenia się na to przez stosowny układ.

5) Gdy z zasad położonych w artykułach 1 i 2, wypada, że Hollandya i Belgium mieć będą posiadłości na ziemi swoich wyłącznie kraiów położone, uczynione więc będą po przyiacielsku zamiany za wzaiemną z obu stron umową.

6) Wzaiemne ustąpienie z kraiów, miast i twierdz nastąpi niezależnie od układów tyczących się zamiany.

7) Rozumie się, że rozporządzenia artykułów od 108 do 117 włącznie aktu ieneralnego kongresu Wiedeńskiego, tyczące się wolney żeglugi na rzekach spławnych, zastosowane będą do rzek przepływających kray hollenderski i belgicki.

Przyprowadzenie do wykonania tych rozporządzeń urządzone będzie w czasie iak tylko bydź może naykrótszym.

Uczestnictwo Belgium w żegludze na *Renie* przez wody wewnątrz kraiu płynące, między tą rzeką a *Skaldą*, stanowić będzie przedmiot osobney negocyacyi między stronami interessowanemi, do którey pięć mocarstw dołożą własnego starania.

Używanie kanałów gandawskiego i *Zuid-Willemswaart*, wykopanych podczas istnienia królestwa Niderlandzkiego, wspólném będzie dla mieszkańców obu kraiów; wydane będzie w tym przedmiocie urządzenie.

Odpływ wód obu Flandryi urządzony będzie w sposób nayprzyzwoitszy, dla zapobieżenia wylewom.

8) Dla wykonania artykułów 1 i 2, komissarze graniczni hollenderscy i belgiccy zbiorą się w czasie, iak może bydź naykrótszym, do miasta *Maestrychtu* i przystąpią do oznaczenia granic maiących oddzielać Hollandyą i Belgium, stosownie do zasad, założonych w tym celu w artykułach 1 i 2.

Ciż komisarze zaymą się zamianą, która ma się uskutecznić przez stosowne władze obu kraiów na mocy art. 5.

9) Belgium, w granicach takich, iakie mu będą naznaczone, stosownie do zasad objętych w ninieyszych przedugodnych warunkach, stanowić będzie kray wiecznie neutralny. Pięć mocarstw, nie chcąc mieszać się do rządu wewnętrznego Belgium, zaręczaią mu tę wieczną neutralność, oraz całość i nienaruszenie iego kraiu w granicach pomienionych w tym artykule.

10) Przez słuszną wzaiemność, Belgium obowiązane będzie przestrzegać teyże neutralności, względem wszystkich innych kraiów, i nie targną się na ich spokoyność wewnętrzną lub zewnętrzną, zachowuiąc zawsze prawo bronienia się przeciwko wszelkiey obcey napaści.

11) Port *Antwerpii*, stosownie do art. 15 traktatu paryzkiego z dnia 30 maia 1814, będzie tylko iedynie portem handlowym.

12) Rozdział długów nastąpi taki, iż na każdy z obu kraiów spadnie cała massa długów, która pierwiastkowie ciążyła przed połączeniem, na rozmaitych prowincyach, z których się one składaią, te zaś, które wspólnie zostały zaciągnięte, zostaną rozdzielone w stosowney proporcyi.

13) Komisarze likwidacyyni, wyznaczeni z iedney i z drugiey strony, zbiorą się niezwłócznie; pierwszym przedmiotem ich zebrania się będzie oznaczyć ilość, którą Belgium obowiązane będzie zapłacić.

14) Jeńcy woienni będą odesłani z iedney i z drugiey strony w piętnaście dni po przyięciu tych artykułów.

15) Sekwestra, nałożone na dobra prywatnych osób w obu kraiach, będą natychmiast zdjęte.

16) Żaden mieszkaniec miast, twierdz i kraiów wzaiemnie oczyszczonych nie będzie poszukiwany lub prześladowany za swoie przeszłe postępowanie polityczne.

17) Pięć mocarstw obiecuią dołożyć swoiego starania, jeżeli takowe żądane będzie przez strony interessowane.

18) Artykuły nawzaiem przyięte zamienione będą w traktat stanowczy.

— Złożono na biórze kongressu protestacyą, podpisaną przez trzydziestu dziewięciu członków kongressu, przeciwko oddaniu pod rozwagę całey propozycyi, która dąży do naruszenia terrytoryum belgickiego tak, iak było oznaczone przez konstytucyą belgicką; podpisani protestuią się szczególniey przeciwko wszelkiemu przychyleniu się do protokółów i propozycyi, pochodzących od konferencyi londyńskiey.

— Członkowie deputacyi do *Londynu*, oraz komissarze rządu przy konferencyi przybyli zrana dnia 28 do *Bruxelli*, oprócz P. *Merode*, który pozostał w *Ostendzie* i P. *Devaux*, który pozostał w *Bruges*.

— Na posiedzeniu dnia 30, kongres przyiął większością 130 głosów przeciwko 17 proiekt do prawa, którego celem iest wstrzymać zwołanie stanów prowincyonalnych na pierwszy wtorek miesiąca lipca, z przyczyny, iż proiekt, przedstawiony przez ministeryum spraw wewnętrznych, względem urządzenia prowincyonalnego, nie został ieszcze przyięty.

— Budżet wydatków kraiowych, przedstawiony kongressowi, wynosi 56,570,654 zł. hol. 25 cent. Departament woyny zabiera w nim 35,721,235 złł. hol. 85 cent.; liczba woyska naznaczona iest 67,294 żołnierzy. W tey ogólney summie nie są umieszczone dochody domu królewskiego, sekretoryat i gabinet naczelnika kraiu, co może wynieść ieszcze 2½ miliona; tym tedy sposobem wydatki wynosiłyby około 59 milionów, gdy tymczasem dochody przynoszą tylko 51,351,346 zł. hol. 20½ cent.

— Piszą z *Antwerpii* pod dniem 29 czerwca, że minister woyny, w celu zaprowadzenia większey iednostayności w rozmaitych komendach woyska *Skaldy*, powierzył ienerałowi *Tabor*, woiennemu gubernatorowi prowincyi, naczelne dowództwo nad woyskiem, stanowiącém garnizon *Antwerpii* i rozłożoném w iey okolicach. Wraz, iak będzie potrzeba, ienerał *Tieken de Terhove* zbliży swoią główną kwaterę do granicy. (*J.d.S.P.*)

TURCYA.

Belgrad dnia 13 czerwca.

Z *Monastyru* otrzymano tu następuiące wiadomości: „Po klęsce zadaney woyskom Baszy Skutaryyskiego w *Derben-Chane*, większa część sprzymierzeńców iego opuściła. Ci stawili się przed Wielkim Wezyrem we wsi nie daleko *Perlipe* dla dania zakładników, i otrzymali rozkaz działania przeciw Baszy Skutaryyskiego; udali się więc na granicę iego paszaliku, lecz, czyli iuż ią przeszli, tego niewiadomo. *Mustafa Basza* schronił się do swey stolicy *Skutary*, i usilnie stara się opatrzyć

DODATEK

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 89.

Wilno dnia 22 Lipca v. s. 1831 roku.

w zapasy żywności, oraz przyprowadzić miasto do mocnego stanu obronnego. Tymczasem Wielki Wezyr posłał mocny oddział woyska przeciw buntownikóm z niższey Albanii zebranym przed *Gorcą*, którym dowodzi syn *Seliktara Pody*. Otrzymał iuż on wiadomość, że powstańcy zupełnie zostali pokonani i rozproszeni i że czterem naczelnikom wziętym w niewolę ucięto głowy na placu rybnego rynku w *Monastyrze*. W liczbie ich znayduie się *Plassali-Hassan-Bey* (krewny *Kiaha-Beia* Wielkiego Wezyra, który z początku posiadał zaufanie Porty, lecz przy pierwszém zdarzeniu przystał do buntowników). *Deli Jasso* syn *Seliktara-Pody* uciekł do zamku swoiego oyca, leżącego na wierzchołku niedostępney góry i opatrzonego na lat kilka w zapasy żywności. Z *Adryanopola* przychodzą codziennie posiłki do woyska Wielkiego Wezyra, stoiącego w *Monastyrze*, i wkrótce Wezyr będzie mógł urządzić oddzielny korpus dla pokonania Bośnii." (*J.d.S.P.*)

Wiadomości Rozmaite.

Towarzystwo moralności chrześciiańskiey we Francyi ogłosiło nagrody 500 fr. autorowi rozprawy, w któreyby naylepiey była obalona nauka Symonistów.

— Piszą z Paryża pod 3cim lipca: mówią, że woyska 125 tysięcy idzie ku północney naszey granicy, i że marszałek *Gérard* będzie niém dowodził.

— Xiężna *Berry*, dwa dni zabawiwszy w *Manheimie*, i obeyrzawszy wszystko, cokolwiek było godnem widzenia w tém mieście, wyiechała przez *Heidelberg* i *Stuttgard* do *Wiednia*. Orszak iey składa się ze 28 osób i 6 karet.

— W *Messager des Chambres* donoszą także o przeieździe Xiężny przez *Moguncyą* i *Manheim*, dodaiąc, że ona zdaie się iechać przez *Szwaycaryą* do *Włoch*. Dzieci iey zostały w *Holy-Rood*. Cel iey podróży ieszcze niewiadomy.

— Królestwo Ichmość Angielscy dawali, d. 30 czerwca, w pałacu *St. James*, świetny bal, na którym zgromadzenie było daleko licznieysze, aniżeli na dawnieyszych. *Don Pedro*, pod imieniem Xięcia *Bragancyi*, maiąc z sobą margrabiego Rezende i trzy inne osoby, przybył na bal o godzinie 10tey. O pół do 11stey oddalili się Królestwo. Król był w mundurze marszałkowskim. Dnia 1go lipca był u Króla obiad dla *Don Pedra*: w liczbie zaproszonych byli: poseł austryacki, poseł bawarski i sprawuiący insteresa brezyliyskie.

— Statek parowy, *Nikołay I*, pod dowództwem kapitana *Sztala*, przyszedł d. 5 lipca n. s. z *Kronsztadu* do przystani *Trawemündzkiey* kwarantannowey. Kapitan oświadczył, że wszyscy, 67, passażerowie i cały ekwipaż są zdrowi, ale że cholera okazała się w *St. Petersburgu* i w Kronsztadzie. Kommissya medyczna kazała natychmiast wyprowadzić statek o milę od przystani, i dla przecięcia wszelkiey kommunikacyi iemu z lądem, postawiono przy niém statek woienny. Jeszcze nie rozstrzygniono: czy ma on bydź puszczonym do *Lubeki*. Kommenda woyskowa w *Trawemünde* wzmocniona. Na statku parowym żadnych nie było towarów.

— W Monitorze ogłoszoną iest za wiadomość bez żadney zasady, udzielona przez gazetę *Finisterre*, iż iakoby margrabia *Palmella* podawał kapitanowi *Rabodi*, dowódzcy eskadry, krążącey pomiędzy wyspami *Azorskiemi* a *Lisboną*, wziąć na swóy okręt woysko do wysadzenia, i iakoby ręczył za pomyślność wyprawy przeciwko *Don Miguelowi*: w urzędowém doniesieniu kapitana *Rabodi*, nié masz ani słowa o takiey propozycyi.

— Dóm arcybiskupa paryskiego będzie zupełnie zniesiony, a mieysce i będący przy domu ogród obrócone zostaną na publiczne przechadzki.

— Par Francyi, hrabia *Dubochage*, osądzony za długi do więzienia, d. 1 lipca schwycony został w iednym domu, w którym się kilka miesięcy ukrywał, i zawieziony do więzienia *St. Pelagie*.

— Rząd francuzki ma postanowienie zacząć w pierwszey połowie tego miesiąca wiele znakomitych robot, dla dostarczenia zatrudnień ludziom z zarobku żyiącym, a niemaiącym kawałka chleba: maią budować dwie drogi żelazne, iednę do *Rouen*, drugą do *Orleanu*, a w samym *Paryżu* zaczną budować kilka mostow i nowych ulic, pomiędzy innemi ulicę *Ludwika-Filippa*; a kościoł *S. Germana-Osserskiego* z niektóremi otaczaiącemi domami będą zniesione.

— Ponieważ wiadomość o uwolnieniu Pana *Bonpland* przez Doktora *Francia*, teraz podobna do prawdy, przeto Rząd wydał rozkazy do wszystkich okrętow, w *Południowey Ameryce* znayduiących się, ażeby przyięły *Bonplana* dla przewiezienia do *Francyi*, i żeby miały iak nayw... kszą o nim pieczę.

— *Z Lisbony* piszą pod 15 lipca, że otrzymana tam wiadomość, o przybyciu *Don Pedra* do Francyi, sprawiła w tém mieście mocne poruszenie. Ministrowie niezwłócznie zebrali się do pałacu Queluz dla naradzenia się.

— Na zapytanie: w iakim charakterze znayduie się tu (w *Londynie*) *Don-Pedro?* Wydawcy Kuryera odpowiadaią: w charekterze Xięcia Bragancyi, bez żadney pretensyi do korony Portugalskiey, tylko w charakterze opiekuna swey córki, Królowey Donny Maryi, dla którey gotowym iest poświęcić cały swóy maiątek, ażeby osadzić ią na tronie. Mówią, że *Don-Pedro* przeznaczył, około pół miliona f. szt. na wyprawę przeciw *Don-Miguelowi*, także bogate swe kopalnie brylantow w Brezylii i t. d. Robią się już przygotowania, piszą w Kuryerze, do wypełnienia zamysłow *Don-Pedro* na rzecz swey córki, nie naruszaiąc systematu niewdawania się, przez rząd nasz przyiętego.

— W roku teraźnieyszym liczba przybyłych do Anglii okrętów tak iest wielka, że urzędnicy celni nie wystarczaią do ich wyładowania. W *Liwerpool* w iednym tygodniu 70 okrętow nie mogło bydź wyładowanych dla tey przyczyny. Do *Londynu* przyszło 600 okrętow więcey, niż w r. zeszłym.

— W mieście *Tadżii*, w *Piemoncie*, 16 czerwca, było trzęsienie ziemi cale mocne: 20 domow, klasztor i koszary upadły: w 80 domach mieszkać nie można.

— Niegdyś pruski minister stanu, *Stein*, tak sławny od 1806 do 14 roku, umarł w maiątku swoim, *Kappenbergu*, w okręgu monasterskim.

— Na birży londyńskiey mówią, że w Banku dawno iuż nie było tak małey ilości złota i srebra, iak teraz. Kupcy tuteysi także nie maią zbytku tych metallow, gdyż handel nasz z *Mexykiem* i *Ameryką-Południową* nie tak iest znaczącym. Z drugiey strony, od początku żeglugi tegoroczney wywieziono ztąd bardzo mało złota i srebra w zlewkach na ląd stały, przez co iednak kurs zagraniczny nie doznał naymnieyszey zmiany. Domysł zatém o skąpości gotowizny w banku może bydź gruntownym, i łatwo mieć może dotykalny wpływ na stan naszego kursu pieniężnego. (*P. P.*)

Ogłoszenie.

1 Od Białostockiego Obwodowego Rządu drugiego oddziału ninieyszém ogłasza się, iż w nim odbywać się będą nanowo publiczne targi na oddanie w arędowną dzierżawę nietylko na 12 lat, lecz i na dłuższy czas, to iest: na 18, 14, 30 i do 50 lat niżey wyszczególnionych maiątków, licząc termin tey dzierżawy od 1 czerwca następuiącego 1832 r. Zaczém życzący wziąć w dzierżawę od tego miesiąca i roku który z pomienionych maiątków, zechcą przybydź do Białostockiego Obwodowego Rządu drugiego oddziału z pewnemi ewikcyami, odpowiadaiącemi dwuletniey opłacie z każdego maiątku, dla targów na 19, a dla przetargu we trzy dni, to iest: na 23 dzień miesiąca listopada teraźnieyszego 1831 roku.

Naźwisko Powiatow, Amtow i znayduiących się w onych Folwarkow i Woytowstw.	Liczba wsi.	Liczba męzkiey płci dusz w ostatniey rewizyi.	Ilość arendowney intraty wedle pruskich wyliczeń i kontraktow corocznie po dzień 1szy czerwca 1819 r. do Skarbu oddawaney.		Jaka opłata coroczna arendowney intraty ustanowiona była przy targach w 1819 r. w odbytych i zawartych na 12-letnią dzierżawę kontraktach.	
			Srebrem.			
			Ruble	kop.	Ruble	kop.
w Białostockim Powiecie.						
Fastowskiego Amtu.						
Folwarki: Fasty	9					
— — Baciuty	1	800	4814	29¼	7110	—
— — Topielec	5					
Surażskiego Amtu.						
Folwark Klepacze	4	193	1019	94½	1400	—
w Sokolskim Powiecie.						
Janowskiego Amtu.						
Folwark Janowo	13	3127	14145	—	13642	—
z Czynszowemi wsiami	55					
Nowowolskiego Amtu.						
Folwark Zalesie	1	92	521	64¼	1076	—
Słoykowskiego Amtu.						
Folwark Świdziłowka z Awulsem Ostrow	7	744	2840	16¼	4600	—
w Drohiczyńskim Powiecie.						
Mielnickiego Amtu.						
Folwarki: Rasztowiec	10					
— — Żerczyce	2	505	2596	19½	3040	—
— — Cecele	1					
— — Żurobice	1	131	566	55¾	700	—
w Bielskim Powiecie.						
Klenickiego Amtu.						
Folwarki: Kleniki	10	——	19034	94¾		
Z przyłączonemi doń gruntami bywszego Woytowstwa Leszczyn	2	5274	108	90¼		
I z czynszowemi wsiami Bielskiego Leśnictwa	47				19189	55
— — Raczkow	—	——	519	39		
— — Lada bez włościan	—	——	32	9¼		
— — Putyski	3	84	376	34	515	—
Woytowstwo Stary Korpin	1	5	155	81¼	185	31½
Stołowackiego Amtu.						
Folwarki: Stołowacz	14	1895	8461	81¾	9775	—
— — Pulsy	3					
— — Ryboły	4	931	1803	2	1900	—
Bielskiego Amtu.						
Folwark Grabowiec pod Kleszczelami	8	389	1391	66¾	1676	68½
Brańskiego Amtu.						
Woytowstwo Olexin bez włościan	—	——	224	42¼	272	—

Sowietnik *Arcimowicz.* (380)

Tranzlator *Mickiewicz.*

Ogłoszenie.

3 Opieka Szlachecka powiatu Wileńskiego stosownie do rezolucyi swoiey dnia 11 teraźnieyszego miesiąca lipca nastałey, wzywa sukcessorów zeszłego w mieście Wilnie Lekarza Alexieia Abrosznikowa, aby ci wprzeciągu sześcio-miesięcznego terminu od daty pierwszego zawizowania, dla uzyskania rozmaitych spadkow po tymże Abrosznikowie pozostałych, przybyli do niniejszey Opieki z dowodami, niemylny stopień ich sukcessorstwa probuiącemi. Roku 1831 miesiąca lipca 16 dnia. (Na oryginale podpisano) Prezyduiący w Opiece Pełniący Urząd Marszałka Powiatu Wileńskiego Ziemski Prezydent i Kawaler Gasper Hornowski.

O zgodności świadczę za Sekretarza Józef Karwowski. (378)

Obserwacye meteorologiczne.	*Czas Obserwacyi.*	*Wysokość Barom.*	*Wys. Ther. Réau.*	*Wiatry.*	*Stan powietrza.*
	d. 20 godz. 2½ wiecz.	27 cal. 11 lin. 0 lin.	+ 22 stopni.	Połud.-zach.	Pogoda.
	d. 21 — — —	27 — 11 — 1 —	+ 20¾ — —	Wschodni.	Pogoda.
	d. 22 godz. 5 rano.	27 — 11 — 1 —	+ 18 — —	Wschodni.	Pogoda.

Drukarnia A. Marcinowskiego.

Dozwala się drukować. Wilno. 1831. d. 22 Lipca.

Cenzor *Leon Borowski.*